

Napi egy vagon szegedi seprű külföldre

A növekvő igények kielégítésére Olaszországból importálunk nyersanyagot a szegedi seprűgyárnak

Az év elején még termelési nehézségekkel küzdött a Szegedi Seprűgyár. A tavalyi kedvezőtlen időjárás miatt lényegesen kevesebb seprűcirok termelt. A csaknem kizárólag exportra termelő és népgazdaságilag jelentős üzemet nyereség-hiány fenyegette, ezen a közelmúltban segített a külkereskedelmi vállalat. Jelentős mennyiségű cirokimportot kötöttek le Olaszországgal. A múlt héten már

két vagon jó minőségű nyersanyagot kapott a seprűgyár,

a napokban érkezik ugyanezzel szállítmány, azonkívül — egész évben folyamatosan — még tizenhat vagon olasz cirkot várnak. Tárgyalásokat folytatnak még görög kereskedelmi vállalatokkal cirokimportra is.

Ez azonban nem végleges megoldás.

A szegedi — és általában a magyar — seprűk iránt évről évre növekszik az érdeklődés,

főképpen a nyugati országokban. A szegedi üzem átlag naponta egy vagon árut szállít külföldre.

Már eddig egy milliányi nagy seprűre van megrendelés, főleg Nyugat-Németországból, Svájcól és Ausztriából. Egy millió-százezer kisseprű gyártását tervezik, a legváltozatosabb kivitelben, az Egyesült Államok, Kanada és más nyugati országok érdeklődésének megfelelően. Új mintájú hollandi, s több szín- és formaváltozatban, különböző díszítésekkel ékesített kisseprűket is tervezett az üzem. Az igények kielégítéséhez mintegy

százhusz vagon seprűcirokra van szüksége egyedül Szegednek, nem is szólva az ország más, hazai piacra és külföldre termelő üzeméről.

Éppen ezért a városi tanács és a külkereskedelmi szervek is lépéseket tettek a hazai ciroktermesztés fokozására,

az Országos Tervhivatal mezőgazdasági osztályán, s közvetlen a termelővidékek tanácsainál. Nagy segítséget jelentene például a seprűgyártásnak, hogy a feligmeddig tájfellegű növényt, a cirkot a hagyományos területeken: Békés megyében, Csongrád megye egy részén, valamint Szegeden és környékén nagyobb mennyiségben termelnék a szövetkezetek. Békés megye volt csanádi területeire például 7300 kataszteri holdnyi ciroktermelést terveztek, ezzel szemben még az illetékes tanácsok is inkább a napraforgót szorgalmazzák. Holott

egy kataszteri hold cirok átlagos hozammal közel hat és fél ezer forint jövedelmet jelent

a napraforgótermesztés ugyanakkora területen jelentkező háromezer forintnyi haszna mellett. Ha pedig az exportot tekintjük, akkor a ciroktermesztés csaknem két és félszeres devizanyereséget jelent az olajmagvakkal szemben.

Mit mutatott a kormozott üvegeserép ? s a mérő műszerek görbéje ?

Érdekes vizsgálatok napfogyatkozáskor a szegedi Éghajlattani Intézetben

Tegnap reggel Szegeden is »napot látni« kormozták mindenféle az üvegeserepeket. A várható 95 százalékos napfogyatkozás, meg a hír, hogy ilyet legközelebb csak az »ezredfordulók« láthatnak majd, lázbahozta a város lakóit, s 8 óra tájt, ahogy észrevehetően gyengülni, fátyolosodni kezdett a Nap fénye, benn a szobában, az ablak mögött, kinn az udvaron, vagy esetleg a Tisza-parton sétálgatva ki-ki a szeme elé tartotta a maga gondosan előkészített és kezűgyben tartott kormozóüveget. Látni volt is mit. 9 óra felé, 8 óra 50 perckor a Hold úgy elföldte a Napot, hogy abból csak fűzű lát-szott egy keskeny ezüst sárlócska, ami úgy festett, mintha a Hold parányi vakító-fehér svájcisapkát csapott volna a fejére.

Aztán a Nap-sarló újra növekedni kezdett, fénytűze visszanyerte lassan megszokott ragyogását is. S ahogy nőtt, nyerte vissza megszokott kerekességét a Nap, úgy fogytak ki az emberek kezéből a bekormozott üvegeserepek. S 10 órakor már mintha misem történt volna, csorbítatlan teljességében ragyogott a tisztakék égbolton a »nap hőse«: a Nap.

Napfogyatkozás

— hangfelvételen

Hanem a napfogyatkozás befejeztével a munka nem szűnt meg itt, az Éghajlattani Intézet Meteorológiai Observatóriumában, ahol nemcsak megfigyelték a napfogyatkozást, hanem meg is örökítették, méghozzá nem fényképen, de — bármily hihetetlenül hangzik is — »hangfelvételen«!

A napfogyatkozás alkalmából ugyanis az Országos Meteorológiai Intézet a Szegedi Tudományegyetem Éghajlattani Intézetének közreműködésével egy »alacsony ionoszféra«-vizsgáló rádió-vevő-állomást tartott üzemben a napfogyatkozás kezdetétől s üzemeltet most is egészen március végéig az intézet meteorológiai observatóriumának helyiségében, az Ady téri egyetem ötödik emeletén.

Az állomás feladata — mint ezt dr. Florián Endrétől, az Országos Meteorológiai Intézet légkörfizikai osztályának vezetőjétől megtudtuk — kétirányú. Két nagyjellegű vevőkészülék vette a napfogyatkozás időtartama alatt a brüssói és a budapesti rádióadónak az ionoszférán át Szegedre ju-

tó hullámait kapcsolt regisztrálóműszerrel rögzítve, milyen erősségbeli változást, intenzitáscsökkenést szenvedtek ezek a hullámok a napfogyatkozás időtartama alatt.

Négy ország összefogásával

A másik feladat, amelyet két egymástól távolieső európai adóállomás, Kijev és a franciaországi Allouis hullámainak egyidejű vétele segítségével, s a hullámoknak a napfogyatkozás ideje alatt változását rögzítő mérőműszerek adatai alapján szintén megoldottak, az volt, hogy meg kellett állapítani milyen magasságváltozást szenvedett a napfogyatkozás ideje alatt az említett két adóállomás hullámait visszaverő ionoszféra-réteg.

Dr. Florián Endre elmondta azt is, hogy a napfogyatkozás tudományos vizsgálata tudományos összefogás jött létre négy szocialista ország: az NDK, Csehszlovákia, Bulgária és Magyarország tudósai között. Az európai összefogás keretében összesen 15 helyen végeztek ionoszféra-vizsgálatokat Európában. Magyarországon, a Szegeden létesített állomás mellett még a bajai városi tanács által felállított Csillagvizsgáló Intézet végzett a napfogyatkozás idején »alacsony ionoszféra«-vizsgálatot, az Országos Meteorológiai Intézet »Marcell György« observatóriumában pedig magas ionoszféra méréseket végeztek.

Tudományos és gyakorlati jelentőség

A műszerek beszélgetésünk ideje alatt is dolgoznak: a mérőműszer tiltakolása jelzi az idő múlását. Egészen március végéig nap mint nap rendszeresen méri és »írják« ezek a regisztráló berendezések az alacsony ionoszférának a nap-sugárzás csökkenése hatására bekövetkező változásait, hogy aztán a normális állapotnak a napfogyatkozás ideje alatti rendkívüli állapottal való összehasonlításából újabb következtetéseket vonhassanak le a tudósok az ionoszféra viselkedését, változásait illetően. Nagy e vizsgálatok gyakorlati jelentősége is, túl tudományos fontosságukon. Fontos felvilágosításokat adnak a rádióhullámok terjedéséről. Hasznos felvilágosítás kapható például az úrhajókkal való rádióösszeköttetés számára is, de föl lehetne használni az ilyen adatokat a Földközi tengeren haladó MAHART-

hajóknak a hazai adóállomásokkal való rádióösszeköttetés biztosítására is.

Speciális napfogyatkozás mérések

A rádióvevő-apparátus munkája mellett az Országos Meteorológiai Intézet egyik munkatársa — hála a derült, felhő- és ködmentes, verőfényes időnek — speciális napsugárzás-méréseket is végzett a napfogyatkozás időtartama alatt az Éghajlattani Intézet observatóriumában. A szegedi Meteorológiai Observatórium egyébként rövidesen — hasonlóan a bajai városi tanács kezelésében működő Csillagvizsgáló Intézethez — rendszeresen is végez majd a tervek szerint saját műszereivel alacsony ionoszféra-méréseket.

Ennyit tudtunk meg dr. Florián Endrétől, az Éghajlattani Intézet observatóriumában berendezett rádióvevő-állomás antennái és mérőműszerei között. Reméljük, a szegedi vizsgálatok eredményei, tapasztalatai értékes részét adják majd a napfogyatkozás idején a tudósok nemzetközi összefogása keretében Európa-szerte végzett kutatásai összegezésének és tudományos felméréseinek.

Papp Lajos

Az egységes parasztság útján

Tavaszniflás előtt, a tél heteiben olyasmi született hazánk egyik legnagyobb járásában, a szegediben — hasonlóan egész Csongrád megyéhez —, ami még sohasem volt itt: a parasztság döntő többsége a nagyüzemi gazdálkodás szocialista útjára tért. Forradalmi lépés volt ez és nem túlzás, ha jelentőségét iparunk szocialistává alakulásával hasonlítjuk össze. Mert, ha esztendőnk mulásával is, de az ipar után, a parasztság egyetértésével átalakult a mezőgazdaság. Eltűntek a mesgyék. A földnélküli, a kisparaszt, a középparaszt közösségbe lépett, hogy a gazdálkodás szocialista keretében együtt, egyforma érdek szerint gazdálkodjék; kibontakoztathassa képességeit, magáért, családjáért és egyúttal embertársaiért.

Régekre tépte a kapitalizmus a parasztságot, amelynek tagjai vagyoni viszonyuknak megfelelően, a természetben elfoglalt helyük, a javakból való részesedésük módja szerint a különböző osztályokhoz tartoztak. Aki csak kicsit is ismeri a falat, vagy akárcsak olvasta például Móricz és Móra paraszti témájú írásait, annak nem kell bizonygatni, hogy a parasztság régebben sohasem volt egységes osztály.

Mert, hogy is tartozhatott volna egy társadalmi osztályba a földesúr ögróf Pallavicini és a szegényparaszt, vagy a nagygazda és a kisparaszt?

S az annyira várt és a legjobbjaink által megfogódott emberi világ 1945-ben, hős harcok után eljött. Most igazság-szolgáltatásként éppen a szegedi járásban, a történelmi múltú Pusztaszeren kezdődött hazánkban a földosztás. Ögróf Pallavicini zsellerei közül sokan sírva vették át az ősi jussot, amelyet annyi éven át verejtékük öntözött. Ettől kezdve igen lényegesen megváltozott a dolgozó parasztság helyzete. A proletárdiktatúra megteremtésével, a hatalomra került munkásosztály szövetségeseiként a dolgozó parasztság, amelynek rétegződése, széttagoltsága megmaradt a mezőgazdaság szocialista átalakulásáig, tehát napjainkig — részt vesz a hatalom gyakorlásában.

A munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetsége népi államunk alapját adja. Most már, éppen a szegedi járás mezőgazdaságának megváltozásával, e járásban is erősödött, gazdagodott a szövetség. Sőt, most tartalma teljesebb, nagyobb lesz, mert a szocialista ipar után a mezőgazdaság is szocialista alapon áll, az egész szegedi járásban és Csongrád megyében.

A falusi változás nyomán átalakult társadalmunk osztályszerkezete. Megyénkben, járásunkban — és hamaro-

san országosan is — a nemzet vezető erejét adó munkásosztály mellé egy másik osztály, a szövetkezeti parasztság sorakozik fel. Természetesen a két osztály között vannak, s jó ideig lesznek különbségek a termelőeszközökhöz való viszonyok tekintetében, életmódban, kulturáltságban és szokásokban.

Mezőgazdaságunk szocialista átalakulásával a szegedi járásban és egész Csongrád megyében megkezdődött az egységes paraszti osztály kialakulásának folyamata. A föld nélküli és földdel a termelőszövetkezetbe lépett parasztok egyenrangúak, egyformán gazdái nagyzümmüknek. A szövetkezetekben nem a korábbi vagyoni viszonyok adják az ember értékét, hanem az, hogy az ember milyen és mennyit érő munkát végez. Ennek az elvnek kell érvényt szerezni úgy, hogy ne lehessen semmiféle torzsalkodás a szövetkezetekben együtt élő és dolgozó volt földtelen paraszt és a volt középparaszt között.

Sajnos, akadnak még emberek, akik álforradalmi módon, valamiféle megaluvásnak tekintik, hogy a szegedi járásban az új szövetkezetek vezetésébe sok középparaszt került. Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani: a szövetkezetek vezetőinek megválasztása a tagság joga, és eszerint döntöttek a parasztok az egész szegedi járásban és az egész országban is — ismételjük — a szövetkezeti parasztság egészére áll, hogy szilárd támasza, segítőtje a munkásosztálynak.

A volt kulák — gazdasági értelemben kulákokról ma hazánkban nem beszélhetünk —, ha a tsz közgyűlése úgy dönt, tagja lehet, mint ahogyan tagja is lett, a közös gazdaságoknak. A tsz-ekben a volt kulákok lehetőséget kapnak arra, hogy egyszerű tagként tisztességgel, becsülettel dolgozzanak. A volt kulákok, ha két éves szövetkezeti tagság után bebizonyította munkáját, magatartását, hogy a tsz-ért, a közösségért odaadón dolgozik, a közgyűlés bevalósíthatja a vezetőségbe. A tények alapján hiszünk abban, hogy az emberek megváltoztak! Ez nem jelenti és nem jelentheti azt, hogy szemet hunyunk bármiféle ellenséges mesterkedés, ténykedés felett.

A nyitott szem azonban nem járhat bizalmatlansággal a becsületes, tisztességes emberekkel szemben!

Az egységes paraszti osztály gazdasági alapja a szövetkezetek keretében megvan. Ez a lefontosabb, hiszen a gazdasági alapon formálódik a tudat. Az is igaz azonban, hogy a gazdasági változással nem tart lépést a tudat. Ezért sokat kell még tennünk, hogy megteremtjük — éppen az egységes paraszti osztály kialakulásának érdekében — az új szövetkezeti emberek tudata és a szocialista gazdálkodási forma közötti összhangot. Az új szövetkezetek létrejöttével, a mezőgazdaság átalakulásával ez a folyamat is elkezdődött, s igazán a közös tevékenység során követhetjük ki. Az egységes paraszti osztály kialakításának folyamatában nagy a szerepük a szövetkezetek pártszervezeteinek, legfontosabb pártönkivüli tagjainak, valamint az államhatalom helyi szerveinek, a tanácsoknak.

Tavasszal, amikor a most alakult szövetkezetekben is megkezdődik a közös tevékenység, a gyakorlatban és ténylegesen kezdik az új utat járni a parasztok. Munkájuk, egymás iránti megbecsülésük, szakértelmük nyomában bizonyosan sikerek járnak. S amikor közös egyetértéssel, jól dolgoznak, maguk formálják az egységes paraszti osztályt, aminek a megteremtése történelem.

Morvay Sándor

Felkészülés a szegedi idegenforgalomra

Bővítik a turistaszállót — Az idegenforgalmi hivatal veszi át a szálló kezelését

Szeged idegenforgalma állandóan növekszik. A múlt évben például 110 ezer 892 vendégnapot töltöttek el a városban a hazai és külföldi látogatók. A vendégek negyven százalékát az idegenforgalmi hivatal helyezte el a turistaszállóban, kollégiumokban a fizetőszolgáltatón keresztül — a szállodák túlszűfolttsága miatt.

A többi között ez is indokolta tette, hogy a hivatal vegye át a Szálloda és Vendéglátó Vállalattól a Roosevelt téri turistaszállót, mint ahogy ez most februárban megtörténik a városi tanács végrehajtó bizottságának határozata alapján. Így tervszerűbben helyezhetők el például az év minden szakában érkező hazai és többször külföldi turistacsoportok. A vidékiek előtt közkezdelt szálló most

44 férőhellyel kezd meg

működését, de hamarosan hatvan személynek tudnak szállást biztosítani, mégpedig a galériahelyiségek berendezésével egyszerű férfi és női csoportoknak is. Az idegenforgalmi hivatal kezelésébe került szálló részére már az idén póthitelte biztosítanak, melyet jövőre

újabb beruházás követ. Most kiegészítik az ágyne-műberendezést, több apró bútort, vitrint, falórát, könyvtárat stb. szereznek be, azonkívül kisebb átalakításokat végeznek.

Jövőre nyolcvan férőhellyel bővítik a turistaszállót, s teljesen korszerűsítik. A bővítés is sürgető, mert például idén már sok csoportos kirándulást jelentettek be az idegenforgalmi hivatalnak. Az »Ismerd meg hazádat!« mozgalom keretében tanul-

mányútra jön több budapesti, debreceni, nyíregyházi, veszprémi, egri, kőszegi, jászkeséri, tiszacsegeri iskola — hogy csak néhányat említsünk az eddigi érdeklődők közül.

A turistaszálló jobb kihasználásán kívül a fizetővendégszolgálat bővítésével is segíteni kívánja az idegenforgalmi hivatal a vendégek elhelyezését.

Eddig már több mint harminc bérlővel kötött ez évre szerződést, akik rendszeresen szobát bocsátanak a vidékiek rendelkezésére. A még várható több mint száz szegedi vendéglátó-magánoson kívül a fizetőszolgáltatást Kiskundorozsmára is kiterjesztik, mert múlt évi példák tanúsítják, hogy a város autós vendégei szívesen veszik igénybe a falusi szállást.